

Педагогічні умови формування національно-патріотичної свідомості у майбутніх викладачів ЗВО

1. Андрощук, Ірина. Формування громадянської відповідальності у майбутніх учителів як важлива складова професійної підготовки / І. Андрощук // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології : науковий журнал / Міністерство освіти і науки України, Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка. - Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2022. - № 1 (115). - С. 3-12. – Режим доступу:
<https://pedscience.sspu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/10/3.pdf>
2. Бараняк, А. П. Формування національно-патріотичної компетентності майбутніх педагогів з використанням технології розвитку критичного мислення [Текст / А. П. Бараняк, В. В. Матвійчук // Інноваційна педагогіка : науковий журнал / Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій. - [Одеса] : Гельветика, 2025. - Вип. 88. - С. 85-88.- Режим доступу: <https://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2025/88/17.pdf>
3. Бех, Іван Дмитрович. Особистість на шляху до духовних цінностей [Електронний ресурс] : монографія / Іван Дмитрович Бех. - Електронні текстові дані. - Київ ; Чернівці : Букрек, 2018. - 318 с.- Режим доступу: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/717891/>
4. Бондаренко, Неллі Володимирівна. Національно-патріотичне виховання у контексті сучасних викликів : методичні рекомендації для вчителів, методистів, авторів програм і підручників, науковців, викладачів, студентів закладів професійної й вищої освіти, управлінців, політиків / Н. В. Бондаренко, С. В. Косянчук. - Електронні текстові дані. - Київ : Фенікс, 2022. - 24 с. – Режим доступу: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/732103/>
5. Бояринцев О. Ідея патріотичного виховання молоді в історії вітчизняної освіти і педагогічної думки / О. Бояринцев. Гуманітарний вісник Державного вищого навчального закладу "Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди". Педагогіка. Психологія. Філософія. 2014. Вип. 32. С. 235-247. - URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/gvpdpdpu_2014_32_25
6. Вітвіцький В. О. Громадянська ідентичність здобувачів вищої педагогічної освіти: виклики глобалізаційних процесів / В. О. Вітвіцький // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки : збірник наукових праць / Луганський національний університет імені Тараса Шевченка. - [Одеса] : Гельветика, 2023. - № 4 (358). - С. 22–27. – Режим доступу: <https://visnyk.luguniv.edu.ua/index.php/vped/article/view/950/952>
7. Дейнега, І. І. Упровадження виховного потенціалу у навчальний процес післядипломної освіти [Текст] / І. І. Дейнега, І. М. Вановська // Мультимедіальні засади післядипломної освіти для сталого розвитку : колективна монографія / М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова. - Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2018. - С. 359-389.
8. Жаровська О. П. Модель патріотичного виховання студентів в освітньо-виховному середовищі педагогічного університету / О. П. Жаровська // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського / Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. - Вінниця : ТОВ «Нілан ЛТД», 2015. - Серія : Педагогіка і психологія, Вип. 43. - С. 96-100. – Режим доступу: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=njuu_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21COLORTERMS=0&S21P03=I=&S21STR=%D0%9669898:%D0%9F%D0%B5%D0%B4.%D0%9F%D1%81%D0%B8%D1%85./2015/43
9. Жаровська О. П. Освітньо-виховне середовище педагогічного університету як засіб патріотичного виховання майбутніх педагогів / О. П. Жаровська // Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка : збірник наукових праць / Київський університет імені Бориса Грінченка. - Київ, 2016. - № 26. - С. 63-67. – Режим доступу: <https://pedosvita.kubg.edu.ua/index.php/journal/article/view/126>
10. Жаровська О. П. Освітньо-виховне середовище педагогічного університету як необхідна умова патріотичного виховання студентів / О. П. Жаровська // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського / Вінницький державний педагогічний

університет імені Михайла Коцюбинського. - Вінниця : ТОВ «Нілан ЛТД», 2014. - Серія : Педагогіка і психологія, Вип. 42. Ч. 2. - С. 184-188. – Режим доступу: [http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?](http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=njuu_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21COLORTERMS=0&S21P03=I=&S21STR=%D0%9669898:%D0%9F%D0%B5%D0%B4.%D0%9F%D1%81%D0%B8%D1%85./2014/42(2))

[Z21ID=&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=njuu_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21COLORTERMS=0&S21P03=I=&S21STR=%D0%9669898:%D0%9F%D0%B5%D0%B4.%D0%9F%D1%81%D0%B8%D1%85./2014/42\(2\)](http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=njuu_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21COLORTERMS=0&S21P03=I=&S21STR=%D0%9669898:%D0%9F%D0%B5%D0%B4.%D0%9F%D1%81%D0%B8%D1%85./2014/42(2))

11. Жаровська О. П. Патріотичне виховання студентів педагогічного університету: ціннісно-орієнтаційна складова / О. П. Жаровська // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського / Міністерство освіти і науки України, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. - Вінниця : ТОВ «Нілан ЛТД», 2016. - Серія : Педагогіка і психологія, Вип. 46. - С. 35-40. – Режим доступу: [http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?](http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=njuu_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21COLORTERMS=0&S21P03=I=&S21STR=%D0%9669898:%D0%9F%D0%B5%D0%B4.%D0%9F%D1%81%D0%B8%D1%85./2016/46)
[Z21ID=&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=njuu_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21COLORTERMS=0&S21P03=I=&S21STR=%D0%9669898:%D0%9F%D0%B5%D0%B4.%D0%9F%D1%81%D0%B8%D1%85./2016/46](http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=njuu_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21COLORTERMS=0&S21P03=I=&S21STR=%D0%9669898:%D0%9F%D0%B5%D0%B4.%D0%9F%D1%81%D0%B8%D1%85./2016/46)
12. Жаровська О. П. Сутність та особливості патріотичного виховання студентів в освітньому середовищі педагогічного університету / О. П. Жаровська // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського / Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. - Вінниця : ТОВ «Нілан ЛТД», 2014. - Серія : Педагогіка і психологія, Вип. 41. - С. 117-120. – Режим доступу: [http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?](http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=njuu_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21COLORTERMS=0&S21P03=I=&S21STR=%D0%9669898:%D0%9F%D0%B5%D0%B4.%D0%9F%D1%81%D0%B8%D1%85./2014/41)
[Z21ID=&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=njuu_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21COLORTERMS=0&S21P03=I=&S21STR=%D0%9669898:%D0%9F%D0%B5%D0%B4.%D0%9F%D1%81%D0%B8%D1%85./2014/41](http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=njuu_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21COLORTERMS=0&S21P03=I=&S21STR=%D0%9669898:%D0%9F%D0%B5%D0%B4.%D0%9F%D1%81%D0%B8%D1%85./2014/41)
13. Загородня, Алла. Національно-патріотичне виховання в частині професійної підготовки майбутніх учителів / А. Загородня // Науково-педагогічні студії = Research and educational studies : електронне наукове фахове видання. - 2025. - № 9. - С. 80-94. – Режим доступу: <https://dnpp.gov.ua/ojs/npstudies/article/view/162/144>
14. Зеленська Л. Д. Формування громадянської компетентності здобувачів вищої педагогічної освіти: від теорії до практики / Л. Д. Зеленська, О. М. Солошенко // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах : збірник наукових праць / Класичний приватний університет. - [Одеса] : Гельветика, 2025. - № 98. - С. 103-109. – Режим доступу: <https://pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2025/98/18.pdf>
15. Казьмірчук Н. С. Національне виховання студентів вищих педагогічних навчальних закладів засобами декоративно-прикладного мистецтва / Н. С. Казьмірчук // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського / Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. - Вінниця : ТОВ «фірма «Планер», 2011. - Серія : Педагогіка і психологія, Вип. 34. - С. 305-308. – Режим доступу: [http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?](http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=njuu_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21COLORTERMS=0&S21P03=I=&S21STR=%D0%9669898:%D0%9F%D0%B5%D0%B4.%D0%9F%D1%81%D0%B8%D1%85./2011/34)
[Z21ID=&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=njuu_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21COLORTERMS=0&S21P03=I=&S21STR=%D0%9669898:%D0%9F%D0%B5%D0%B4.%D0%9F%D1%81%D0%B8%D1%85./2011/34](http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=njuu_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21COLORTERMS=0&S21P03=I=&S21STR=%D0%9669898:%D0%9F%D0%B5%D0%B4.%D0%9F%D1%81%D0%B8%D1%85./2011/34)
16. Концептуальні ідеї патріотичного виховання дітей та учнівської молоді у науковій спадщині В. Сухомлинського / В. В. Шинкаренко [та ін // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах : збірник наукових праць / Класичний приватний університет. - Одеса : Гельветика, 2023. - № 91. - С. 37-41. – Режим доступу: <https://pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2023/91/8.pdf>
17. Кубай, Ніла Олександрівна. Виховуємо традиціями українського козацтва [Текст] : навчальний посібник / Н. О. Кубай, О. В. Кубай. - Львів : Новий Світ-2000, 2020. - 284 с.
18. Кушнір А. О. Історико-генетичний аналіз ідей застосування красзнавства у формуванні патріотичних якостей майбутніх вчителів початкових класів / А. О. Кушнір // Інноваційна педагогіка : науковий журнал / Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій. - [Одеса] : Гельветика, 2025. - Вип. 84, Т. 1. - С. 24-28. – Режим доступу: https://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2025/84/part_1/6.pdf

19. Леоненко А. В. Патріотичне виховання в контексті підготовки майбутнього вчителя фізичної культури до професійної діяльності / А. В. Леоненко // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології : науковий журнал / М-во освіти і науки України, Сумський держ. пед. ун-т ім. А.С.Макаренка. - Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2014. - № 3 (37). - С. 287-296.- Режим доступу: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=njuu_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21COLORTERMS=0&S21P03=I&S21STR=%D0%9670506/2014/3
20. Леоненко А. В. Сучасні напрями патріотичного виховання молоді в контексті фахової підготовки майбутнього вчителя фізичної культури / А. В. Леоненко // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології : науковий журнал / М-во освіти і науки України, Сумський держ. пед. ун-т ім. А.С.Макаренка. - Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2015. - № 7 (51). - С. 110-117 URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pednauk_2015_7_15
21. Макаренко, Л. Формування національної свідомості здобувачів вищої освіти як філософський вектор державотворення в умовах війни / Л. Макаренко. - Електронні текстові дані // Актуальні питання гуманітарних наук = Humanities Science Current Issues / Міністерство освіти і науки України, Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, Рада молодих вчених. - [Одеса] : Гельветика, 2025. - Вип. 87, Т. 2. - С. 111-117. – Режим доступу: https://www.aphn-journal.in.ua/archive/87_2025/part_2/18.pdf
22. Максютів А. О. Стан патріотичного виховання студентів вищих навчальних педагогічних закладів засобами туристсько-краєзнавчої роботи / А. О. Максютів // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського / Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. - Вінниця : ТОВ «Нілан ЛТД», 2013. - Серія : Педагогіка і психологія, Вип. 39. - С. 105-108. – Режим доступу: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=njuu_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21COLORTERMS=0&S21P03=I&S21STR=%D0%9669898:%D0%9F%D0%B5%D0%B4.%D0%9F%D1%81%D0%B8%D1%85./2013/39
23. Матвієнко, О. В. Національні та патріотичні позиції майбутніх педагогів у сучасних умовах воєнного стану / О. В. Матвієнко // В подоланні соціальних та культурних викликів : Європа разом з Україною : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції для студентів, здобувачів, молодих вчених, аспірантів, докторантів, дослідників, викладачів, представників професійних спільнот та громадянського суспільства, м. Київ, 18-19 травня 2022 року. – Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2022. – С. 161-167.- Режим доступу: <https://enpuir.udu.edu.ua/entities/publication/405215dc-126a-4b6e-977a-d4188d156eac>
24. Онопрієнко О. Патріотичне виховання як науково-педагогічна проблема: понятійний аспект / О. Онопрієнко. Психолого-педагогічні проблеми сільської школи. 2007. № 21. С. 103-110. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ppps_2007_21_18
25. Пономарьова Г. Ф. Виховання громадянської культури та патріотизму у студентів вищих педагогічних навчальних закладів / Г. Ф. Пономарьова // Наукові записки кафедри педагогіки : журнал / Міністерство освіти і науки України (Київ), Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна (Харків). - Харків, 2014. - Вип. 37. - С. 258-272. – Режим доступу: <https://periodicals.karazin.ua/pedagogy/article/view/2302>
26. Пономарьова Г. Ф. Національно-патріотичне виховання майбутніх педагогів у період державотворення / Г. Ф. Пономарьова // Наукові записки кафедри педагогіки : журнал / Міністерство освіти і науки України (Київ), Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна (Харків). - Харків, 2016. - Вип. 40. - С. 132-141.- Режим доступу: <https://periodicals.karazin.ua/pedagogy/article/view/14873/13896>
27. Ратушняк, Наталія Михайлівна. Громадянська компетентність педагога в системі післядипломної педагогічної освіти [Текст] = Civil competence of a teacher in the post-graduate teacher education system / Н. М. Ратушняк // Педагогічні науки та освіта : збірник наукових праць Запорізького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти / Комунальний заклад "Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти" Запорізької обласної ради. - Запоріжжя : Статус, 2022. - Вип. 40-41. - С. 85-90.- Режим доступу: <https://scholar.google.com/citations?>

28. Розлуцька, Г. М. Формування громадянської компетентності студентів закладу вищої освіти в процесі позааудиторної роботи / Г. М. Розлуцька // Інноваційна педагогіка : науковий журнал / Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій. - [Одеса] : Гельветика, 2025. - Вип. 85, Т. 1. - С. 35-40. – Режим доступу: https://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2025/85/part_1/8.pdf
29. Руденко, Юрій Дмитрович. Козацько-лицарське виховання учнівської і студентської молоді : монографія : 25-й річниці козацької педагогіки присвячується / Ю. Д. Руденко, Ю. Д. Мельничук ; Академія наук вищої освіти України, Всеукраїнське педагогічне товариство імені Григорія Ващенка. - Київ : [б. и.], 2011. - 415 с.
30. Сібіль О. І. Тренінг із підготовки педагогів до реалізації завдань національно-патріотичного виховання дітей та молоді / О. І. Сібіль, В. Г. Корицький // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах : збірник наукових праць / Класичний приватний університет. - Запоріжжя, 2019. - № 63, Т. 2. - С. 155-159. – Режим доступу: https://pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2019/63/part_2/32.pdf
31. Тихолоз В. В. Роль історії педагогіки у формуванні національної свідомості майбутніх учителів / В. В. Тихолоз // Вісник Черкаського університету. Серія Педагогічні науки / Міністерство освіти і науки України, Черкаський державний університет ім. Б. Хмельницького. - Черкаси, 2000. - Вип. 18. - С. 91-95.
32. Формування патріотизму та громадянської свідомості майбутніх педагогів у процесі вивчення фахових методик / Н. Г. Денисенко [та ін // Інноваційна педагогіка : науковий журнал / Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій. - [Одеса] : Гельветика, 2025. - Вип. 81, Т. 1. - С. 63-70. – Режим доступу: https://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2025/81/part_1/14.pdf
33. Чорна, Ганна Володимирівна. Шляхи патріотичного виховання студентів вищих педагогічних навчальних закладів / Г. В. Чорна // Гуманітарний корпус : збірник наукових статей з актуальних проблем філософії, культурології, психології, педагогіки та історії / М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова, Громадська організація "Академія розвитку психологічної науки і практики". - Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2017. - Вип. 13. - С. 100-102.
34. Швидун Л. Т. Формування громадянської компетентності майбутніх педагогів в умовах сучасних українських реалій/ Л. Т. Швидун, О. В. Іващенко // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах : збірник наукових праць / Класичний приватний університет. - [Одеса] : Гельветика, 2024. - № 94. - С. 123-129. – Режим доступу: <https://pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2024/94/24.pdf>
35. Швидун, Віктор. Підготовка педагогів до розвитку громадянських компетентностей здобувачів освіти під час підвищення кваліфікації [Текст] / В. Швидун, Л. Швидун // Вища освіта України = Higher education of Ukraine : теоретичний та науково-методичний часопис. - 2024. - N 1. - С. 136-141.- Режим доступу: <https://journals.udu.kyiv.ua/index.php/vou/article/view/234/192>